

Recenzija udžbenika *Komparativni medijski sistemi* (2025)

Autorke udžbenika:

doc. dr Marta Mitrović, Univerzitet u Nišu – Filozofski fakultet

doc. dr Ana Milojević, Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka

Izdavač:

Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu

Recenzentkinja:

prof. dr Tatjana Vulić

Udžbenik *Komparativni medijski sistemi*, autorki Marte Mitrović i Ane Milojević, namenjen je prvenstveno studentima novinarstva i komunikologije, ali i svima koji se obrazuju u srodnim disciplinama, poput sociologije, politikologije i drugih društvenih nauka. Knjiga je strukturisana u deset tematskih poglavlja koja obuhvataju ključne aspekte sistemskog pristupa proučavanju medija i komparativnih medijskih studija. Autorke sa posebnom pažnjom oblikuju sadržaj tako da svako poglavlje logično nadovezuje na prethodno, omogućavajući čitaocima postepeno usvajanje kompleksnih koncepata.

Polazeći od osnovnih pojmova i teorijskih pretpostavki, Mitrović i Milojević uvode čitaoce u metodološke osnove komparativnih istraživanja, da bi zatim analizirale konkretne primere različitih nacionalnih medijskih sistema. Pedagoški aspekt udžbenika posebno je izražen kroz pitanja za diskusiju i zadatke koji se nalaze na kraju svakog poglavlja. Ovi elementi podstiču čitaoce na dublje promišljanje o obrađenim temama i praktičnu primenu stečenih znanja kroz samostalnu analizu. Kritičko mišljenje i aktivna participacija u procesu učenja dodatno se ohrabruju putem zadataka koji povezuju teoriju sa konkretnim primerima iz medijske prakse. Didaktički pristup jasno se prepoznaje i u načinu na koji su poglavlja koncipirana – od definisanja osnovnih pojmova do obrade složenijih koncepata – kao i u jednostavnom stilu i jasnom jeziku, koji čini čitanje udžbenika razumljivim. Registar autora i indeks ključnih pojmova na kraju knjige dodatno olakšavaju snalaženje u sadržaju i omogućavaju čitaocima da se lako vrate na njima relevantne delove teksta.

Prvo poglavlje, **Uvod**, pojašnjava strukturu i ciljeve udžbenika, kao i profil ciljne grupe čitaoca. Drugo poglavlje, **Definisanje medijskih sistema**, uvodi čitaoca u osnovne koncepte i sistemsku perspektivu u proučavanju medija. U njemu se medijski sistem razmatra kao dinamičan koncept, uz analizu kritika koje se ovom pojmu upućuju, ali i argumente koji opravdavaju njegovu upotrebu i u savremenom, promenljivom medijskom kontekstu. Treće poglavlje, **Klasifikacija medijskih sistema**, nudi pregled ključnih klasifikacija medijskih sistema, počev od normativnog pristupa i klasičnog dela *Četiri teorije štampe*, sve do savremenih komparativnih modela inspirisanih delom Danijela Halina i Paola Manćinija, čiji je doprinos ovom polju neizostavan.

U četvrtom poglavlju, **Dimenzije medijskih sistema**, autorke prelaze sa teorijskih postavki na konkretne metodološke instrumente za analizu i poređenje medijskih sistema. Ovo poglavlje služi kao uvod u naredno, **Tri modela medijskih sistema Halina i Manćinija**, u kojem se pomenute dimenzije koriste za predstavljanje i analizu modela koje su razvili ovi autori. Poglavlje šest, **Medijski sistemi i globalizacija**, otvara drugi tematski blok udžbenika u kojem se razmatraju savremeni izazovi sa kojima se suočavaju nacionalni medijski sistemi. Autorke problematizuju uticaj globalizacije na koncept medijskog sistema, istovremeno naglašavajući njegovu relevantnost i prilagodljivost savremenom dobu. U sedmom poglavlju, **Medijski sistemi u digitalnom dobu**, fokus se premešta na analizu digitalnih medijskih okruženja i njihov uticaj na tradicionalne modele medijskih sistema. Poseban akcenat stavljen je na međunarodne indikatore, posebno u kontekstu slobode medija, kao i na izazove koje digitalizacija donosi u pogledu njihove klasifikacije i komparacije.

Osmo i deveto poglavlje, **Medijski sistemi zapadnih zemalja i Medijski sistemi nezapadnih zemalja**, predstavljaju konkretne primere analize pojedinačnih nacionalnih medijskih sistema, pri čemu se uzimaju u obzir specifični društveno-politički i kulturni konteksti. Konačno, deseto poglavlje, **Medijski sistem Srbije**, logično zaokružuje udžbenik, osvetljavajući razvoj domaćeg medijskog sistema od socijalističkog perioda do savremenog trenutka. Ovaj deo predstavlja dragoceni doprinos studentima i istraživačima koji žele da steknu celovito razumevanje medijske scene u Srbiji u širem teorijskom i istorijskom okviru.

Udžbenik *Komparativni medijski sistemi* predstavlja značajan doprinos domaćoj literaturi iz oblasti medijskih studija, nudeći studentima i istraživačima teorijski utemeljen, metodološki precizan i didaktički pažljivo strukturisan pregled savremenih komparativnih pristupa proučavanju

medijskih sistema. Autorke uspešno kombinuju akademsku preciznost i pedagošku funkcionalnost, čime ovaj udžbenik postaje ne samo pouzdano štivo za obrazovne svrhe, već i referentni izvor za dalje istraživanje u oblasti komparativnih medijskih studija.

Niš, 09. 05. 2025. godine

prof. dr Tatjana Vulić

Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu